

Takwaakinowi Akikwaahpinewi Mashkiki

Kakina Awiya Owiicihikowin Wiintamaakewin

Ciihtahikewin mii peshik maawac kaa mino wiicihiwemakak mino ayaawinink. Ciihtahikewinan kipitinikemakanon aashoohiwewinink miina aahkosiwinink. Kiikewimashkikiin kiwiicihikonon kimiiyawaank kaa naatamaakoyan cinisitawinank miina cimiikaanaac kaa aahkosishkaakenic manicooshan miina aahkosiiwi manicooshan.

Kekonen takwaakinowi akikwaahpinewin?

Takwaakinowi akikwaahpinewin (akik) pakitanaamowinink ishi aashohiwe aahkosiiwi manicoosh. Kawin kakina awiya kaa akikwaahpinewin takikentaakwahsinini, shaakoc kiyaapi ta aashoohiwe, kiishpin osihshotank naanta aatihsii. Akikwaahpinewin mii peshikwan ke inentaakosic taapishkoc kotakiyan pakitanaamowaahpinewin naanta ewitakikomic. Shaakoc, nawac kici aahkosishkaake apiici awiya moci otakikomic. Ohowe kika inamanci ketahtawiin cikici kishisoyan, citatewisiyan, cikici caakiiyan, citewi kontashkweyan, miina cipaahate osihshotaman. Ci aakatamancihoyan miina kaye ci maciciinakishimancihoyan, apinonciishishihkaank ota maawac. Akikwaahpinewin awashime kikakii aahkosishkaakon taapishkoc miniiwi manicooshiwaahpinewin, ahpin aahkosiiwikamikonk ciishiwini kooyan.

Akikwaahpinewin takii wenci aashohiwe osihshotamowinink, aatisiwinink, naanta wiitancikeminc naanta wiici minikweminc awiya. Kikakii aashohiko akikwaahpinewin kaa otaahpinaman kekoonan kaa manicooshiwahkin miina kitoonink, kicaapink, naanta kikitink ishininciitaayan. Howe tash onci, kiciinentaakwan aakawinaman kikit miina kitoon kinakwayaank osihshotaman naanta aatisiyan. Kaawin kiwiinkwaanink ishinincihtaana miina waawiipac kaahsiininciin. Kitaakii kaahsiininciwaaken shoopahon miina nipi naanta ci aapacitoyan kaahsiininciwaakewin, ihiwe ota maawac ishkwaa osisotaman miina aatisiyan.

Akikwaahpinewin takose tahsoyaki. Ohomaa Manitoba, kaani takwaakink maacis minikok ke siikwahk. Ciishi kanawenimitisoyan, miina ci kanawenimatwaa kaa kiipihtaash kawikwaa, ci ciihtahokoyan akikomashkiki wiipac kaani takwaakink eka mashi akikwaahpinewin pitakohsek Manitoba.

Kekonen akikwaahpinewi mashkiki?

Tahsoyaki, okikentamaak opimikanawentaanaawaa minsiwe akink kaa ishaamakak akikwaahpinewin. Miitash ohomaa kaawinci kikitamiwaac aanihiweniwan akikwaahpinewin maawac ke aahkosishkaakemakaninik miinawaac ani akikwaah pinewinikaak. Ohoweniwan tash akikwaahpinewin miihimaa wenci oshicikaatekin akiko mashkikiin ihiwe kaa akiwahk. Miitash eshisek, paahpahkaan ishicikaate akikwaahpinewi mashkiki tahsoyaki. Miitash howe onci, miina kaashi wiicihiwemakak akikwaahpinewi mashkiki kek ahpin ani

nontesiimakan, kiciinentaakwan ci otaahpina man akikwaahpinewi mashkiki tahsoyaki.

Mishiin ayaawan akikwaahpinewi mashkikiin Health Canada kaa aapacitoc. Kaa aapacitoc mashkikiin Manitoba tahso takwakinowi akikowimashki kiin ciihtahowewin ayaawan ekaa citipahamiwaac Manitoba awiyak.

Akikomashkikiin kaawin kikakii wiicihikosiin kotakiyan aahkosiiwimani cosh aashohiwewinan, kaye kotakiin akikwaahpinewinan, onakishii waahpinewinan, naanta kaye pakitanaamowaahpinewinan taapishkoc COVID-19.

Manitoba mekwaac otaapacitoc kakina awiyan minikok kaa miinaac miina kaa maskawaanik akikwaahpinewi mashkikiin, ke maanshitoonik niwayek akikwaahpinewin kaa inencikaatenik maawac ke aahkosii shkaake makaninik. Ohoweniwan niishin akikomashkikiin ciihtahowenaaniwan. Kaawin peshik akikwaahpinewi mashkiki aahkosiiwi manicooshiwah sinon.

Ihiwe kakina awiyan peshikwan kaa miinaac kaa ninkotwaahso kiishswenic miina ishpimink, kaa mashkawaak akikwaahpinewi mash kikiink ahtewan niwaa minikok miyawini nakaashkikewinan (naanta naatamaakewinan) miitash enintwaa kakina ninkotwaasomitana niyaa nanoshaap miina awashime kaa tahsopiponec cimiinintwaa ke mashkawi naatamaakowaac.

Kiyaapi wiikikentaman kaa mashkawaak akikwaahpinewi mashkiki miina awanen kekii miininc, aahti kiiwiken manitoba.ca/flu.

Aani kewinci otaahpinamiwaac awiyak akikwaahpinewi mashkikiini?

Otaahpinaman akikwaahpinewi mashkiki naawaciinwaa kika ishaa mashkikiwininiikaank, aahkosiiwikamikonk, miina ciipayikamikonk mekwaac kaa akikokaak, maawac ota ahaweniwak kekici aahkosish kaakowaac akikwaahpinewinini.

Ciihtahokoyan maawac kika mino kanawenimikon, kitipencikewinink, miina kotakiyak kitishkonikanink akikokaank onci, eshkam ci sekentaa kwahk miina ci nisiwemakahk.

Akikowi mashkikiin owiiciton kimiiyawini ci waweshiikantank ci miikaataminic aashohikowac akikwaahpinewinini.

Takwaakinowi Akikwaapinewi Mashkiki

Awanen ke miininc akikwaahpinewi mashkikiini?

Tahsoyaki akikwaahpinewi mashkiki ciwitaahpinikaatek inahcikaaniwan miina ekaa ci tipahamiwaac kahkina Manitoba kaa onciwaac kaa ninkotwaahso kiisihswewaac miina ishpimink ihiwe Manitoba kaa ishi ciihtahike onahcikec.

Tahso takwaakin akikwaahpinewi mashkiki naanta niishwaayishse pimihse minikok tepwe kaani maatanokiimakahk. Miitash ihiwe, kiciinentaakwan kiin miina ki tipenimaakanak ci ciihtahokoyek wiipac kaani takwaakink ekaa mashi akik kaani papaami ayaac.

Tahsoyaki akikwaahpinewi mashkiki kiciinentaakwan Manitoba kaa onciwaac ci otaahpinamiwaac kaa wahke kici aahkosiskaakowaac akikwaahpinewinini, kaa kanawenimikowaac, miina peshonc kaa waapamaawaac. Wahaweniwak kaye:

- awashime ninkotwaahsomitana niyaananishaap kaa tahso pipoone waac
- awiya owaahkaahikanink kaa kanaweniminc naanta kici ahaawikami konk
- apinonciishihshak ninkotwaahsokiisih minikok kaa niyaananoyakii winec
- awiyak ohowe kaashi nepitaahpinewaac:
 - miyawini naatamaakewin kaa nontesiimakahk aahkosiwinink naanta mashkikiini kaa inishkaakoc
 - ote naanta ohpanaank kaashi aahkosc (taapishkooc, ekaa akikwaapo ka oshicikese, pahkanaamowaahpine)
 - kinwensh acetylsalicylic acid (Aspirin*) antawihikowin (ahawe niwak nahsaw ninkotwaahsokiisih miina kaa nishwaahsosaapi pipoonewaac eta)
 - ishi ayaawinan naanta kaa inishkaakoyan kimaamitonencikanink
 - shookaawaahpinewin miina kotakiyan omisataank aahkosiwinan
 - oototkwasiwaiyaahpinewin
 - kaapankihsaakamiskwesec
 - aancipowin
- kaa kikishkaawasowaac awiyak
- otaahkosiwiyanokiik miina nistam kaa takopanihowaac anokiinaa kanak
- awiyak kaa wiicihiwewanokiwaac piinciyaahi naanta eshi kipahominc awiyan keshi ninicishenic (taapishkooc, kici ciimaani anokiinaakanak)

- awiyak kici wiicihiwewinan apiwinink kaa anokaatamiwaac
- pikwawiya kaa kanawenimaawahsoc minikok kaa niyaananoyahkiwi nenic apinonciishihshan
- waahkaahikanink kaa onciic pikwawiya kekici aahkosishkaakoc akikwaahpinewinini kaye ikiweniwak ekaa mashi kaa ninkotwaahso kii sihswenic oniicaanishihshiwaan naanta kaa kikishkaawahsowaac
- Anishininiwak
- apinonciishihshak ekaa mashi kaa shaankahsopipoonewaac, ekaa wiikkaa mashi kaa ciihtahonc, niishwaa cicihtahwinc, niwaayishise naake miinawaac citashi mashkawaanik otakikwaahpinewi mashkiki. Peshikwaa cicihtahikaniwic ishi antawencikaateni tahso takwaakin.

Maayaam wii kikentaman kekonen ekikisink akikwaahpinewi mashki kiink, aati waapantan kaakii oshitooc akikwaahpinewi mashkikiini otoshipihikan (ayaawan paahkiwepahikewinan ihimaa Manitoba Tahso Takwaakinowi Akikwaahpinewin akoocikan manitoba.ca/flu) naanta ci kanonac ki mashkikiikwem.

Awanen EKAA kemiininc akikwaahpinewi mashkikiini?

Kaa akine piihwintwaa awiyak ekaa ci miinintwaa akikwaahpinewi mashkikiini:

- apinonciishihshak ekaa mashi kaa ninkotwaahsokiisihswewaac
- pikwawiya kaakii aahkosishkaakoc ishkwaaayaac kaakii ciihtahonc piko kekonini akikwaahpinewi mashkikiini
- pikwawiya kaa kici aahkosishkaakoc kekonini kaa kikihsink piko kekon akikwaah pinewi mashkikiink (kaawin eta waawan)
- pikwawiya kaakii aahkosishkaakoc omiiyawinaatamaakewinink kaa miikaanikoc omonshihonink (Guillain-Barré syndrome, GBS) ishi ninkotwaahswaayishise kaakii ishkwaa miininc akikwaahpinewi mashkikiini

Kaa mashkawaak akikwaahpinewi mashkiki pakitinikaate ci miininc awashime ninkotwaahsomitana niyaananoshaap kaa tahsopipoone waac awiyak. Awiyak ekaa mashi ninkotwaahsosaap niyaanan kaa tahso pipoone waac kaawin tamiinaahsiipaniik kaa mashkawaanik akikwaahpinewi mashkikiini. Tekwac, tamiinaawak kahkina awiyan kaa miiniminc akikwaahpinewi mashkikiini.

litok naanta kika inishkaakon akikwaahpinewi mashkiki

Health Canada opakitinaan akikwaahpinewi mashkikiini kwayahk ekii ishkwaa naanaakatawentank ci minoshkaakemakaninik.

Takwaakinowi Akikwaapinewi Mashkiki

Maawac monshak naanta kaa inishkaakemakahk akikwaahpinewi mashkiki kahkina awiyak Manitoba kaa miinintwa kaa ninkotwaahsokii sihsweaawac miina ishpimink otewishkaakonaawaa, emihskosewaac naanta epaakihsewaac kaakiishi ciihtahontwaa.

Kaa mashkawaak akikwaahpinewi mashkikiin ahtewan miiyaw na kaashkikewinan (naatamaakewinan) ahipiici kahkina awiya kaa miininc akikwaahpinewi mashkiki, miitash iitok kika tewishkaakon, cimihskose yan, miina/naanta cipaakihseyan kaakiishi ciihtahokoyan.

Kotakiyan naanta kaa inishkaakemakahkin cikishisoyan, citewishtik waaneyan, miina cicaakiyan. Acetaminophen (tapishkoc Tylenol®) otaahpinan kishisoyan naanta tewisiyan. Acetylsalicylic acid (tapishkoc Aspirin®) EKAA WIIHKAA ci miinintwaa apinonciishihshak maawac cikiciinaahpinewaac ohkoni waank miina owiintipiwaank kici aahkosiwinini eshinhkaatek Reye's Syndrome.

Aanita awiyak kaye otinaahpineshkaakonaawaa ehaanimipakitanaam waahpineshkaakoc (oculo-respiratory syndrome, ORS) emaacisek ishi kici peshikowaahkaase kaa ishkwa ciihtahokoyan piko akikwaahpinewi mashkikiin. Kaa aanimipakitanaamwaahpineshkaakemakahk mihskocaapishkaake makan kaye (naanta kaawin) cipaakiinkwesec, kaye peshik naanta kiyaapi ohoweniwan: ci osihshotank, ci ciwenaamoc, ci siintaahkikane mancihoc, ci aanimipakitanaamoc miina koncipanicikec, emacikontaa kanec, naanta etewikontashkwec. Kanonsh kimashkikiikwem kiishpin kiin naanta kiniicaanishihsh(ak) assa ohowe kii ishi ayaayan ORS ishkwa ciihtahokoyan akikwaah pinewi mashkiki.

Kiciinentaakwan mashkikiikwikamikonk ci ayaayan niyaananoshaapiti pahikanens ishkwa ciihtahokoyan maashkoc ahpin onci kici aahkosihse yan. Kaye cikici kinakipapiihkwashkiseyan, ci aanimipakitanaamoyan, naanta ci paakikontashkweseyan, kitenanonk, naanta kishkishiin. Kiishpin ohowe ishiseyan ishkwa maacaayan mashkikiikwikamikonk, kiciinentaakwan shemaak mashkikiikwe ci waapamac.

Aati aatotan kekon kaa kiciisiseyan naanta kaa koshko aahkosihshkaa koyan mashkikiikwekaank.

Kaa masinipiihkaatek ki kanawenimikowin

Kahkina ciihtahowewinan ani masinahikaatewan awiya ociihtahokowi pepanomink Manitoba Ociihtahowe Piincipiihikewinink.

Ohowe piincipiihikewin wiicihiwemakan:

- kimashkikiikwem kewinci kikitank kekonenan kaakii ciihtahokoyan kiin miina kiniicaanishihsh(ak) aasha,

- kaani oshicikaatekin kicihtahokowiwepepanon naanta ehpi wiintamaa koyan ekii aanswesek kicihtahokowin,
- aahkosiwi anokiinaakanak cinaanaakatawentamiwaac eshi minwanokii makaninik ciihtahikewi mashkikiin ekaa ci aahkosinaaniwaninik.

Kikakii ontinaan kicihtahokowiwepepanon ishi kakwetweyan piinci piywaapik ihimaa forms.gov.mb.ca/immunization-update-request. Kicihtahokowiwepepan kika piicipiihahamaako. Kaye kikakii ontinaan shaapwatepicikan:

- canonac ki mashkikiikwem; naanta
- nanaantawentaman kiishpin kimashkikiikwikamikonk naanta kimashkikiikwininiim cikii ontinamawac; naanta
- kakwetweyan kimashkikiikwikamikonk naanta aahkosiikwikamikonk.

Kaashi akinepiihontwaa aahkosiwi anokiinaakanak anokiikwikamikonk kiwiken: manitoba.ca/health/publichealth/offices.html

Awiya Otaahkosiwiwepepanom Onaahkonikewin okanawentaanan kitipaacimowinan miina/naanta kiniicaanishihsh(ak). Kikakii kaatoonan kitaahkosiwiwepepanomiwaa miina/naanta kiniicaanishihsh(ak) ekaa ci waapantamiwaac aahkosiwi anokiinaakanak. Kiyaapi wiikikentaman, ihimaa ishaan manitoba.ca/health/publichealth/surveillance/phims.html naanta kanosh ki mashkikiikwikamik cikanonac mashkikiikwe.

Kiyaapi wiikikentaman akikwaahpinewin naanta akikwaahpinewi mashkikiin:

- kanosh ki mashkikiikwem; naanta
- ishi kiton Health Links – Info Santé ihimaa Winnipeg 204-788-8200; ekaa kaa tipahikaatek pahkaan piinci Manitoba 1-888-315-9257; naanta
- kiwiken:

Manitoba Takwaakinowi Akikwaahpinewi akocikan:

manitoba.ca/flu

Health Canada Akikwaahpinewi akocikan:

healthycanadians.gc.ca/diseases-conditions-maladies-affections/disease-maladie/flu-grippe/index-eng.php

Immunize Canada:

immunize.ca

Kaa onci sakihsink kekonenan eyaakin mashkikiin kahkine takwaakinowi akikwaahpinewi mashkikiin kikakii mikaanan:

manitoba.ca/flu